

Klejnesporen

af Bodil Nørgaard Skoust

I en skuffe i det gamle familiechatol lå nogle klenodier, som min far, Olaf Nørgaard, født i Helligsø, elskede at vise frem: en hjemmelavet garnvinde, et forstørrelsesglas lavet af et par gamle briller, nogle hjemmelavede klodser, et skohorn og så denne klejnespore. Det er jo ikke fordi det er særligt værdifulde ting; men for far var det værdifuldt, fordi det var lavet i hånden, og fordi det var snildt fundet på, og så viser det opfindsomhed og håndelag.

Min far var ikke selv fingersnild, så derfor beundrede han folk, der var det, og ikke mindst beundrede han sin bedstefar, som havde fremstillet tingene i skuffen. Jens Ettrup havde ikke kun selv bygget sin gård, Øster Helligsøgård, han havde også fremstillet næsten alt indbo og blev ved med at reparere og forbedre på tingene. Han havde både lært smede- og tømrefaget, og desuden spillede han violin, så det var en alsidig mand. Han efterlod sig syv børn, en veldrevet gård, nodebøger, violin og en række møbler – og så klejnesporen.

Håndtaget på sporen er lavet af et gåseben, der er savet et smalt hak et par centimeter ind i den ene ende, og så er der boret huller, så bladet har

kunnet fæstnes. Bladet er lavet af en tynd kobberplade, der er blevet bøjet, så den har kunnet skære klejnernes karakteristiske, buede kant. Bladet er fæstnet på benet med et kobbersøm.

Klejnesporen er lavet af de materialer, der var for hånden og viser noget om den nøjsomhed, som er kendetegnende for den tids bondekultur. Det var ikke, fordi familien var fattig og ikke havde råd til at købe ting; men nøjsomhed var et livsvilkår: man brugte, hvad man havde, og købte kun det allermest nødvendige.

Jeg ser for mig, hvordan min oldemor Mette Kirstine er gået i stå i klejnekogeriet, fordi den gamle klejnespore gik i stykker. Så er Jens Ettrup sindigt trasket ud i værkstedet, har fundet gåseben og kobberplade og efter en stund er han kommet tilbage med den snedigt forarbejdede spore og et lille stolt smil. Om han har fået et kys som tak, ved jeg ikke; men han har helt sikkert fået en klejne.

Bodil Nørgaard Skoust

Født 1958. Arkæolog og folklorist. Leder af Thisted Friskole.

Klejnesporen er i dag en del af Museums Thys samling.